

JENIEC EUROPY (L' OTAGE DE L' EUROPE)

Reżyseria: Jerzy Kawalerowicz; **scenariusz:** Jerzy Kawalerowicz; **zdjęcia:** Wiesław Zórt; **scenografia:** Jacek Turewicz, Miko Marjnow, Zdravko Marinov; **kostiumy:** Danuta Halatek, Judy Shrewnbury; **muzyka:** Maciej Malecki (muzyka na bal), Ludwigan van Beethoven; **adaptacja muzyki:** Anna Tżykowska-Mironowicz; **montaż:** Józef Bartczak; **charakteryzacja:** Teresa Tomaszewska, Janina Sękowska; **kierownictwo produkcji:** Lily Frickardt; Urszula Orczykowska, Nikola Valev (Bułgaria), Natacha Nartizova (ZSRR); **produkcja:** Studio Filmowe (d. Zespół Filmowy) Kad: Cine-Alliance SA, Polska, Francja, 1989; **współpraca produkcyjna:** Centre National de la Cinematographie, Sofica Investimage, Studio Filmowe Bojana (Sofia), Filmowe Studio - Jalta; **premiera:** 1989, 09, 29, barwny, 116 min.

Obsada: Roland Blanche, Vernon Dobtcheff, Didier Flamand, François Berléand, Ronald Guttman, Isabelle Pelt-Jacques, Maria Gładkowska, Catriona MacColl, Jean Barney, Jean-François Delavrou, Piotr Krucowski, Czesław Wojtala, Wojciech Kępczyński, Vasil Bolchvarov, Monika Kukińska, Arkadiusz Bazak i inni.

Pierworz: powieść „JENIEC EUROPY”, autor **pierworzoru:** Juliusz Dankowski

Napoleon I, cesarz Francji, jeden z największych geniuszy wojskowych i politycznych XIX wieku, zmarł 5 maja 1821 roku na wyspie św. Heleny. Jego grobowcem stał się mały skrawek ziemi, oddalony od najbliższego stałego lądu o 1150 mil. Wedle ówczesnych mniar była to odległość ogromna, niemal niemożliwa do przebycia. Napoleon spędził na wyspie św. Heleny 6 ostatnich lat życia. Ten właśnie fragment biografii słynnego Francuza stał się tematem filmu Jerzego Kawalerowicza.

W czwartok 1815 roku, po bitwie pod Waterloo, cesarz Napoleon Bonaparte abdykował i oddał się w ręce Anglików. General Wellington podsunął myśl, by mocarstwa sprzymierzone - Anglia, Austria, Prancja i Rosja internowały go i angielskiej wyspie Świętej Heleny, zagubionej w środku Oceanu Atlantyckiego, między Afryką a Ameryką Południową. Internowanie cesarza i jego służbę oraz największym przyjacielom przydzielono niewielką posiadłość Longwood, której dzień i noc strzegły straża, podobnie zresztą jak brzołgów wyspy i otaczających ją wód.

5 maja 1821 r. Napoleon Bonaparte umiera. Hudson Lowe dokonuje ostatniej wizyty w Longwood...

MADAME SANS GENE

Reżyseria: Christian-Jaque; **scenariusz:** Christian-Jaque, Ennio De Concini, José Luis Dibaldó, Jean Ferry, Rafael Garcia Serrano, Henri Jeanson, Franco Solinas na podstawie książki Emile Moreau i Victoriana Sardou; **zdjęcia:** Roberto Gerardi; **muzyka:** Angelo Francesco Lavagnino; **scenografia:** Jean d'Esbourne, Mario Rappini; **kostiumy:** Antonio Cortés, Marcel Escoffier; **Italia Scandiatato; charakteryzacja:** Giuseppe Annunziata, Giuseppe Banchelli, Fernando Florido; **montaż:** Eraldo De Roma, Jacques Desaigneux, Alfonso Santacana; **produkcja:** Francia, Hispania, Włochy, 1961; **barwny, 99 min.**

Obsada: Sophia Loren, Robert Hossein, Renaud Mary, Léa Gray, Gianrico Tedeschi, Marina Bertl, Enrique Ávila, Carlo Giuffrè, Fernando Sancho, Julien Berthaut i inni.

Tytułowa bohaterka filmu to słynna właścicielka pralni, z której usług korzystał wraz z innymi żołnierzami młody Korsykanin Bonaparte, późniejszy cesarz. Odbiorzona zdrowym rozsądkiem, poczuciem humoru, energią i niezwykłą urodą, prosta kobieta w krótkim czasie awansowała społecznie, otrzymując z rąk Napoleona tytuł księżnej Gdarskiej. Film skrzy się dowcipem, ukazując bohaterów z dystansu, a ich konflikty z przynurzeniem śła.

MARYSIA I NAPOLEON

Reżyseria: Leonard Buczkowski; **scenariusz:** Andrzej Jarecki, Leonard Buczkowski; **zdjęcia:** Wiesław Zórt; **scenografia:** Anatol Radziniowicz; **kostiumy:** Zofia Wierchowicz; **muzyka:** Wojciech Kilar; **montaż:** Wiesława Ołocka; **charakteryzacja:** Roman Kęskowski, Halina Siarcka; **kierownictwo produkcji:** Stanisław Adler; **produkcja:** Studio Filmowe (d. Zespół Filmowy) Kadr, Polska, 1966; **premiera:** 1966, 10, 04; **barwny, 3129 m, 114 min.**

Obsada: Beata Tyszkiewicz, Gustaw Holoubek, Juliusz Łuszczewski, Halina Kossobudzka, Ignacy Machowski, Kazimierz Rutecki, Anna Ciepielewska, Bogumił Kobela, Wierczyński Głinski, Andrzej Ziarski, Ewa Krasnodębska, Ewa Berger-Jankowska, Renata Kossobudzka, Władysław Krasnowski, Zdzisław Maklakiewicz i inni.

Pierworz: dramat „MARYSIA I NAPOLEON”, autor **pierworzoru:** Andrzej Jarecki

Historia romansu pięknej Marii Walewskiej i Napoleona nieraz inspirowała twórców filmowych. W roku 1937 w Hollywood powstał film „Pani Walewska” z udziałem takich gwiazd jak Greta Garbo i Charles Boyer. Była to historia tragiczna i melodramatyczna - wiadomo, że romans ów trwał niespełna trzy lata, poznali się na przełomie lat 1806/07, a już w roku 1810 Napoleon poślubił Marię Ludwikę. W tym samym roku Maria Walewska urodziła cesarzowi syna Aleksandra. Andrzej Jarecki i Leonard Buczkowski - autorzy scenariusza „Marysia i Napoleona” odpowiedzieli łą miłosną historię z przynurzeniem oka. Pozwoliłi sobie także na pewną swobodę w traktowaniu faktów historycznych. A związany z Polską epizod biografii Napoleona opowiadany jest w filmie przez współczesną parę zakochanych. Polska, druga połowa XX wieku. Francuski naukowiec, Napoleon Beranger przez przypadek w drodze na jażdż w Wyszawie, zatrzymuje się w Walewicach. W tamtejszym pałacyku poznaje urzędniczkę Marysię. Jest ona ładną podobną do dawniej pani Walewicz - Marii Walewskiej. Beranger poddaje się grze wyobraźni - w marzeniach on sam jest Napoleonem Bonaparte, a Marysia - jego piękną kochanką. Ta wyoczekła wprzeżność zbliża naukowca i młodą polską studentkę.

NOC POŚLUBNA (tytuł niński: HAAYO)

Reżyseria: Erik Blomberg; **scenariusz:** Mirjami Kuosmanen; **zdjęcia:** Anttoni Wöjtołowicz; **scenografia:** Jerzy Siozypieński; **kostiumy:** Jerzy Siozypieński; **muzyka:** Stanisław Witaszki; **montaż:** Tomira Anuta; **charakteryzacja:** Erik Whiten, Tadeusz Schossler, Jadwiga Świętosławska; **kierownictwo produkcji:** Wilhelm Hollender; **produkcja:** Zespół Filmowy „Syrena”, Alloveria Filmi Helsinki, Polska, Finlandia, 1958; **premiera:** 1959, 03, 06, barwny, 71 min.

Obsada: Harriet Andersson, Ignacy Cogołowski, Folka Sundquist, Kazimierz Fabisiak, Ryszard Barczy, Krystyna Feldman, Leonard Pietraszk, Tadeusz Sornog i inni.

Pierworz: opowiadanie „ATAK NA MLYN”, autor **pierworzoru:** Emil Zola

Dramat milosny z roku 1809, tragedia wiejskiej dziewczyny, której, hanki mąż i ojciec giną w czasie walk Austrii z Księstwem Warszawskim. Odsiecz oddziałów polskich przychodzi za późno.

POPIOŁY

Reżyseria: Andrzej Wajda; **scenariusz:** Aleksander Sobcz-Ryśki; **zdjęcia:** Jerzy Lipman; **scenografia:** Anatol Radziniowicz; **kostiumy:** Ewa Starowieyska, Jerzy Szeski; **muzyka:** Andrzej Markowski; **montaż:** Halina Nawrocka; **charakteryzacja:** Tadeusz Schossler, Maciej Słomkowski; **Krytyk Trzajnow, Zofia Maczka, Janina Sękowska; kierownictwo produkcji:** Włodzisław Świątkowski, Konstanty Leskiewicz; **produkcja:** Zespół Filmowy „Rytm”, Polska, 1965; **premiera:** 1965, 09, 25, czarno-biały, 226 min. (cz. I - 103 min, cz. II - 123 min).

Obsada: Daniel Olbrychski, Bogusław Kierc, Piotr Wysocki, Beata Tyszkiewicz, Pola Raksa, Władysław Heltacz, Jan Świdorski, Jan Koecher, Zbigniew Sawan, Józef Durszt, Zbigniew Jankowski, Janusz Zalczyński, Józef Nalberczak, Stanisław Zaryk, Zofia Sierotk, Jan Nowicki, Edmund Fetting, Jadwiga Andrzejewska, Barbara Wrzesińska, Stanisław Mikulski i inni.

„Nie wybieram do ekranizacji Stenkiwiczka, tylko Żeromskiego, bo nie interesuje mnie literatura zdroj narodowej, literatura pogodzenia wszystkich ze wszystkimi” - mówi w wywiadzie Andrzej Wajda. I dodawał: „...naszymi bohaterami są ludzie młodzi, niedojrzałi, ludzie takiego „nieodrozwalego” kraju, jaki odziedziczyliśmy i po pierwszej wojnie, i po pierwszej niepodległości”.

Akcja filmu rozpoczyna się latem 1797 roku, w chwili, gdy podbójczy po Włoszech książę Gintulf spotyka ódaranych polskich żołnierzy, śpiewających Mazurka Dąbrowskiego. Niebawem arystokrata wraca do ojczyzny. Los styka go tu z młodym szlachciocem Rafałem Obromskim, który zostaje jego sekularizatem. Podbójczy wraz z Gintulfem po kraju Rafał wchodzi w kręgi masonerii, nawiązując tragiczny romans z Zoną, dostojną koch, by wreszcie wspólnie z znanym Krzyżotofem Cedra związać do armii Napoleona. Rafał Obromski i Krzyżotof Cedro, wciąż znajdując się w zasięgu oddziaływania „wiciów wojny” - Rafał bierze udział w bitwie pod Raszynem, Krzyżotof walczy pod Saragossą, Pod Sandomierzem młody Obromski spotyka księżną Gintulfka. Ratuje mu życie, ale książę wkrótce ginie w pożarze dworu Obromskich. Rafał zdejmuje mundur, poświęca się odbudowie rodowej posiadłości. Nadchodzi rok 1812. Krzyżotof Cedro, wierny żołnierz Napoleona, uczestniczy w wyprawie na Rosję. Odbiwiedza Rafała i namawia go, by zaangażował się w szeregi wojsk napoleońskich. Podczas znowego odwrotu wielkiej armii spod Moskwy Cedro towarzyszy cesarzowi. Przy drodze, w śniegu, tkwi niewidomy Rafał Obromski.

WATERLOO

Reżyseria: Siergiej Bondarczuk; **scenariusz:** H.A.L. Craig; **Siergiej Bondarczuk, Vittorio Bonicelli; muzyka:** Nino Rota; **zdjęcia:** Armando Nannuzzi; **montaż:** Richard C.Meyer; **scenografia:** Mario Garbuglia; **produkcja:** ZSRR/Włochy 1970, 150 min.

Obsada: Rod Stieger, Christopher Plummer, Virginia Mc Kenna, Orson Welles, Dan O'Herlihy, Jack Hawkins, Rupert Davies, Philippe Forget, Gianni Garico, Ivo Garrani, Ian Ogilvy, Michael Wilding, Sergio Zakariadze, Terence Alexander, Andrea Checchi, Donal Donnelly, Charles Millot, Yevgeni Zakharenko, Oleg Vidov, Charles Borromel, Peter Davies, Veronica De Laurentiis, Vladimir Druzhnikov i inni.

18 czerwca 1815 r. w okolicach wioski oddalonej ok. 16 km od Brukseli 97-tysięczna armia Wellingtona i 116-tysięczna armia Blüchera odniosły zwycięstwo nad 103-tysięczną armią Napoleona. Księga uciekiniera z Elby przasażdzila o jego ostatecznym upadku. Można spierać się w jakim stopniu bitwa pod Waterloo zdecydowała losy Europy; jeden wszakże jej rezultat ma kształt wymierny: rzesz skortczyła się śmiercią 31 tysięcy Francuzów i 21 tysięcy żołnierzy zwycięzców...

Akcja filmu rozpoczyna się 6 kwietnia 1814 roku. Wskutek żądań zwyciężskich monarchów i nalegań własnych marszałków Napoleon podpisuje w Fontainebleau abdykację. 20 kwietnia, przed udamem się na Elbę, zagra wiarna sobie gwiazdę. 1 miesiąc później pułki Ludivka XVIII pod dowództwem marszałka Ney'a wyruszyły na spotkanie z uciekinierem, który wyjdował na południu i Lysiaćcem żołnierz zbliża się do Grenoble. Konfrontacja kończy się pełnym triumfem Napoleona: wojska królewskie przechodzą na jego stronę, a z nimi i sam Ney, który obiecywał Burbonom, że przywiedzie Napoleona w żelaznej klatce. Przed wyjściem cesarza król opuszcza stołec. Napoleonowi potrzebny jest teraz pokój, ale wszyscy władcy Europy są przeciw niemu. Koalicja chce zniszczyć jego i jego armię raz na zawsze. Podczas balu u księżnej Richmond w Brukseli dowódca wojsk angielskich dowiaduje się, że Napoleon przekroczył granicę i wstąpił kinem między armie pruską i angielską. Dalszym sukcesem jest porażka armii Blüchera pod Ligny. 17 czerwca 1815 roku wojska angielskie i francuskie stały naprzeciw siebie pod Waterloo. Noc przed bitwą, obaj dowódcy rozważają swe możliwości, obaj oczekują posiłków. 18 czerwca bitwa rozpoczyna się.

